

4TH ISLAMIC ECONOMICS WORKSHOP

Social Justice from the Perspective of Islamic Economy

4. İSLAM İKTİSADI ATÖLYESİ

İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet

2-3 April/Nisan, İstanbul

#islamiktisadi
Abstracts/Bildiri Özetleri

4TH ISLAMIC ECONOMICS WORKSHOP

Social Justice from the Perspective of Islamic Economy

4. İSLAM İKTİSADI ATÖLYESİ

İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet

4th Islamic Economics Workshop

“Social Justice from the Perspective of Islamic Economics”

2-3 April, 2016, Istanbul

4th Islamic Economics Workshop “Social Justice from the Perspective of Islamic Economics” is organized on April 2-3, 2016 in Istanbul, in cooperation with ILKE Association for Science Culture and Education, Scientific Studies Association (ILEM) and Turkish Entrepreneurship and Business Ethics Association (IGIAD). The workshop is taking place under the hospitality of Istanbul University Islamic Economics and Finance Department and social justice will be discussed along with its various dimensions.

In the workshop in which 12 participants from different countries is presenting, subjects that are encountered within the framework of social justice such as zakat, banking, labor productivity, waqfs, social aid, management, market economy and interest will be debated. The workshop aims at delving into the reasons of current social and economic injustices in a realistic way. It also aims at maintaining a collective work focusing around the questions of how to create the theoretical background of a social justice understanding leaning on Islamic principles, which alternative mechanisms will be included in this understanding and which concrete solutions can be found over the existing problem.

In general, the rationale of Islamic Economics Workshop is to find solutions to today's problems specifically related to Muslim countries. Islamic economics is a current issue in many Muslim countries and it is also a fact that throughout the world, many Muslim countries suffer from low welfare status. With these workshops the state of affairs in the studies of Islamic Economics are reviewed and the kinds of studies needed to be conducted in the future, are debated from different points with the intent of a new approach to today's economics issues. Also, these workshops are expected to make a contribution to the efforts of the Islamic world to find a way out of the economic and political congestion it has been going through in the last few hundred years.

4. İslam İktisadı Atölyesi

“İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet”

2-3 Nisan 2016, İstanbul

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği, İlmî Etüdler Derneği (İLEM) ve Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGİAD)'nin birlikte düzenlediği 4. İslam İktisadı Atölyesi 2-3 Nisan 2016 tarihlerinde “İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet” başlığı ile İstanbul'da gerçekleştirilmektedir. İstanbul Üniversitesi İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilen atölyede bu sene değişik boyutları ile sosyal adalet meselesi ele alınmaktadır.

Farklı ülkelerden 12 katılımcının sunum yaptığı atölyede zekat, bankacılık, iş verimliliği, vâkıflar, toplumsal yardımlaşma, yönetim, piyasa ekonomisi, faiz gibi sosyal adalet meselesi çerçevesinde sıklıkla gündeme gelen konular tartışılmaktadır. Atölyede mevcut sosyal ve iktisadi adaletsizliklerin sebeplerinin gerçekçi ve derinlikli bir şekilde irdelenmesi ve İslami ilkelere dayalı bir sosyal adalet anlayışının teorik zemininin nasıl oluşturulacağı, hangi alternatif mekanizmaları içereceği ve ne gibi somut çözümler üretilebileceği üzerine kolektif bir çalışma yapılması amaçlanmaktadır.

Genel anlamıyla İslam İktisadı Atölyesinin temel amacı bilhassa Müslüman ülkelerde karşılaşılan problemlere çözüm bulmaktır. İslam iktisadı bugün birçok Müslüman ülkede tartışılan güncel bir sorundur ve tüm dünya çapında birçok Müslüman ülkenin –birçok farklı sebepten ötürü- düşük refah seviyesi altında yaşamakta olduğu kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Bu atölyelerle birlikte İslam İktisadı konulu çalışmalar üzerinden mevcut durumlar yeniden değerlendirilmekte ve gelecekte yapılması gereken yeni çalışmalar birçok farklı perspektiften tartışılarak bugünün iktisadi meselelerine birer katkı yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu atölyeler vesilesiyle Müslüman dünyanın son birkaç yüzyıldır içerisinde geçtiği ekonomik ve siyasi kargaşadan çıkmasına yardımcı olabilecek şekilde güncel ve somut katkılar yapılması hedeflenmektedir.

ISLAMIC ECONOMICS WORKSHOP

The quest of an alternative system to Capitalist economic system has been debated from different point of views for years. These debates have taken place sometimes in the manner of the necessity that the gaps of the dominating economic system must be bridged and sometimes have taken place as a proposal of a different order, like socialism. In this respect, the debates of Islamic economics may be expressed as an alternative system quest of Muslim philosophers which is shaped around Islamic criteria. As distinct from past efforts, the quests incepting in 60s have deepened after 70s and the perspective of economics of Islam has developed as an alternative system search with quests of identity.

After 1980, however, it's been observed that these alternative system quests, depending on the global economic and political changes, evolved to the efforts of existence in the existing system. As a result of the developments in Islamic banking and finance industry, the theoretical and methodological developments have been hampered. In this process, Islamic finance has increasingly been integrated into, and has almost been an integral part of the mainstream market system. From 90s, when the prioritization of Islamic banking and finance were started, if we consider the fact that the studies about Islamic economics were at the minimum, the urgent need for a more comprehensive and independent study will be comprehended in our time in which Islamic finance and enrichment with secularization and pragmatism are prioritized.

In this context, the first "Islamic Economics Workshop", entitled *Basic Concepts and Ideas*, took place in March 2013. It was a joint organization of İLKE (Science, Culture and Education Association), which works, together with its foundations, in the areas of business ethics and entrepreneurship, academic studies and common education of religion and pioneers in developing the strategic aspects for these topics, İLEM (Scientific Studies Association), which works in order to raise qualified scientists, to reinterpret the scientific understanding based on the roots of Islamic civilization, and to create the necessary knowledge for a new order of life, and İGİAD (Economic Enterprise and Business Ethics Association), the one and only non-governmental organization which aims to inform people for encouraging entrepreneurship and disseminating business ethics; and to create an ethical precision via its publications in the public and especially in the business world.

In the following year, in 2014, the second workshop was organized by the same organizations in cooperation with İstanbul Şehir University under the title of *Islamic Economy and Market*. This year the third workshop was hosted by İstanbul Commerce University and sponsored by İstanbul Chamber of Commerce (İTO), under the title of *Islamic Economy and Labor*.

With this workshops the state of affairs in the studies of Islamic Economics are reviewed and the kinds of studies, needed to be conducted in the future, are debated from different points with the intent of a new commencing. Also, this workshop is expected to make a contribution to the efforts of the Islamic world to find a way out of the economic and political congestion it has been going through in the last few hundred years, and also to strengthen Islamic civilization's position against Western civilization.

The three workshops hosted academics from various countries including Turkey, Egypt, Malaysia, the United Kingdom, Pakistan, the United States, Saudi Arabia, South Africa, Algeria, Qatar and Indonesia, who have contributed to the field of Islamic Economics. Since the Islamic Economics Workshop is also expected to be a medium for sharing intellectual insights and discussing ideas, in these three programs around 100 academics from Turkey and various countries presented papers and participate in much needed debates in order to strengthen the connections among Islamic economics scholars and researchers.

For it is also aimed to perpetuate the outputs of this organization and to contribute to the existing literature on Islamic economy, after every workshop, the presented papers are published into a book. The papers of the first workshop were published both in Turkish, *İslam İktisadını Yeniden Düşünmek* (Rethinking Islamic Economy), and in English, *Islamic Economics: Basic Concepts, New Thinking and Future Directions* by Cambridge Scholars Publishing. The papers of the second workshop were published in Turkish, *İslam İktisadı ve Piyasa* (Islamic Economy and Market). Those of the third workshop were published in Turkish, *İslam İktisadı ve Emek*. This last book will be published in English, *Labour in Islamic Economy* in 2016 by Gover Publishing.

İSLAM İKTİSADI ATÖLYESİ

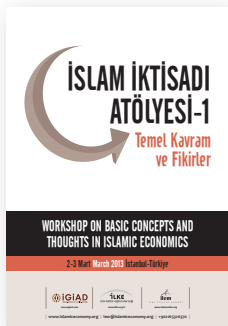
Kapitalist iktisadi sisteme alternatif bir sistem arayışı yıllardır farklı açılardan tartışılmaktadır. Bu tartışmalar bazen hakim iktisadi sistemin eksikliklerinin kapatılması gerektiği şeklinde ortaya çıkmış bazen de komünizmde olduğu gibi tamamıyla farklı bir düzen teklifi olarak karşımıza çıkmıştır. İslam İktisadi tartışmalarını da bu bağlamda, Müslüman düşünürlerin İslami ölçütler çerçevesinde şekillenen alternatif bir piyasa arayışı olarak ifade etmek mümkündür. Ancak 1980'lerden itibaren yapılan çalışmalar sonucu gelinen noktaya baktığımızda, alternatif sistem arayışlarının, mevcut sistem içerisinde var olma çabalarına doğru evirildiği görülmektedir. İktisadi bir sistem oluşturma arayışları, özellikle finansal boyutuyla sınırlandırılmış ve faizsiz bankacılık hizmetlerinin başlatılması ile Müslümanlara sistem içerisinde yer açılmıştır.

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği, İlimi Etüdler Derneği (İLEM) ve Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGIAD) işbirliği ile ilki 2013 yılında düzenlenen bu atölye çalışmasının amacı "İslam İktisadi" alanında yapılan araştırmalar ışığında ilgili alanın çerçevesinin, alt başlıklarının ve temel konularının belirlenmesidir. Ayrıca bu toplantılar aracılığıyla finansal sistemin dışında, İslam İktisadının farklı yönlerinin ele alınmasıyla, gelecekteki çalışmalar için bir çerçeve çizilmesi hedeflenmektedir.

Atölye çalışmasında, sadece bildirilerin tebliğ edilmesine değil aynı zamanda Türkiye ve diğer ülkelere İktisat alanında çalışmalar bulunan akademisyenlerin konuları derinlikli tartışabilmesine de imkan veren uzun soluklu oturumlar gerçekleştirilmektedir. Böylelikle küllü bir sistemi meydana getirebilmek için gelecekte ne tür çalışmalar yapılması gerektiğinin de farklı boyutlarıyla tartışılması amaçlanmaktadır. İslam İktisadi Atölyesi ayrıca İslam İktisadına dair ilmi üretim gerçekleştirilen ve bu başlık altındaki konulara ilgi duyan akademisyenlerin birbirleri arasındaki irtibatı güçlendirmesini hedeflemektedir.

Bu minvalde, 1. İslam İktisadi Atölyesi Mart 2013'te *Temel Kavramlar ve Fikirler*, ikincisi Nisan 2014'te *İslam İktisadi ve Piyasa* ve üçüncüsü Nisan 2015'te *İslam İktisadi ve Emek* başlığıyla gerçekleştirilmiştir. Türkiye, Mısır, Malezya, İngiltere, Pakistan, ABD, Katar, Cezayir, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Endonezya gibi birçok ülkeden İslam İktisadi alanında çalışmalar yapmış olan akademisyenlerin katılımıyla gerçekleşen olan atölye; farklı çalışmaların paylaşılmasına ve tartışılmasına vesile olmuştur. Her atölyenin sonunda, tebliğlerden ve tartışmalardan çıkan tespit ve öneriler bir sonuç bildirgesi ile kamuoyuna ilan edilmektedir.

Ayrıca atölye çıktılarının kalıcı hale gelmesi ve İslam İktisadi alanında yapılan diğer çalışma ve tartışmalara katkı sağlaması amacıyla sunulan tebliğler editöryal okumadan geçerek kitaplaştırılmaktadır. İlk atölyenin tebliğleri Türkçede İslam İktisadını Yeniden Düşünmek, İngilizcede *Islamic Economics: Basic Concepts, New Thinking and Future Directions* isimle Cambridge Scholars Publishing tarafından yayımlanmıştır. İkinci atölyenin tebliğleri ise İslam İktisadi ve Piyasa başlığı ile kitaplaştırılmıştır. Üçüncü atölyenin tebliğleri ise Türkçede İslam İktisadi ve Emek başlığı ile yayımlanmış olup Gover Publishing tarafından *Labour in Islamic Economy* başlığı altında İngilizce olarak yayıma hazırlanma süreçleri devam etmektedir.

ORGANIZATION COMMITTEE DÜZENLEME KURULU

Lütfi Sunar, *İstanbul Üniversitesi*
Necmettin Kızılkaya, *İstanbul Üniversitesi*
Nihat Erdoğan, *Yıldız Teknik Üniversitesi*
Süleyman Güder, *İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği*
Yusuf Enes Sezgin, *İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği*
Murat Şentürk, *İstanbul Üniversitesi*

SCIENTIFIC COMMITTEE BİLİM KURULU

Abdulazeem Abozaid, *Emirates Islamic Bank*
Abdullah Durmuş, *İstanbul University*
Adem Esen, *İstanbul Sebahattin Zaim University*
Ahmet Faruk Aysan, *Boğaziçi University*
Ahmet Yükleyen, *İstanbul Commerce University*
Asad Zaman, *International Islamic University*
Burhanettin Can, *İGİAD*
Celali Yılmaz, *SPK*
Cengiz Kallek, *İstanbul Şehir University*
Erkan Erdemir, *İstanbul Şehir University*
Fahim Khan, *Riphah Center of Islamic Business*
Fatih Savaşan, *Sakarya University*
Feridun Yılmaz, *Uludag University*
Gülfettin Çelik, *İstanbul Medeniyet University*
Haluk Songür, *Süleyman Demirel University*
Lütfi Sunar, *İstanbul University*
Mahmut Bilen, *Sakarya University*
Masudul Alam Choudhury, *Sultan Qaboos University*
Mehmet Babacan, *İstanbul Commerce University*
Mehmet Saraç, *İstanbul University*
Murat Şentürk, *İGİAD*
Murat Taşdemir, *Medeniyet University*
Murteza Bedir, *İstanbul University*
Necdet Şensoy, *TCMB*
Necmettin Kızılkaya, *İstanbul University*
Nihat Erdoğan, *İstanbul Şehir University*
Nurullah Gür, *Medipol University*
Sabri Orman, *TCMB*
Servet Bayındır, *İstanbul University*
Yusuf Alpaydın, *Marmara University*

PARTICIPANTS KATILIMCILAR

Abdullah Kahraman, *Kocaeli Üniversitesi, Türkiye*
Abdullah Şahin, *İstanbul Şehir Üniversitesi, Türkiye*
Ahmet Gündoğdu, *International Islamic Trade Finance Corporation, Türkiye*
Ahmet Temel, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Aimatul Yumna, *Padang State University, Indonesia*
Davut Şanver, *İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği*
Dwi Retno Widiyanti, *Universitas Brawijaya, Indonesia*
Fatih Savaşan, *Sakarya Üniversitesi, Türkiye*
Fatih Yardımcıoğlu, *Sakarya Üniversitesi, Türkiye*
Fazıl Yozgat, *Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye*
Gabriella de Chiara, *Second University of Naples, Italy*
Hafsa Orhan, *İZU, Türkiye*
Halis Yunus Ersöz, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Hüsnü Tekin, *Hazine Müsteşarlığı, Türkiye*
Khoutem Ben Jedidia, *Higher Institute of Accounting and Business Administration (ISCAE), Tunisia*
Mahmut Ak, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Mahmut Bilen, *Sakarya Üniversitesi, Türkiye*
Mehmet Saraç, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Mehmet Tarık Eraslan, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye*
Murat Şentürk, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Murat Taşdemir, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye*
Murteza Bedir, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Necdet Şensoy, *TCMB, Türkiye*
Necmettin Kızılkaya, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Nihat Erdoğmuş, *Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye*
Nurettin Tüysüz, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Nurullah Gür, *İstanbul Medipol Üniversitesi, Türkiye*
Osamah Hussain Al Rawashdeh, *Qassim University, Saudi Arabia*
Ozan Maraşlı, *Ankara Üniversitesi, Türkiye*
Ömer Faruk Tekdoğan, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Qazi Masood Ahmad, *National University of Malaysia, Malaysia*
Sabri Orman, *TCMB, Türkiye*
Salman Ahmed Shaikh, *National University of Malaysia, Malaysia*
Selim Erbağcı, *BDDK, Türkiye*
Servet Bayındır, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*
Toseef Azid, *Qassim University, Saudi Arabia*
Valentino Cattelan, *University of Florence, Italy*
Yulizar D. Sanrego, *Tazkia University, Indonesia*
Yusuf Alpaydın, *Marmara Üniversitesi, Türkiye*
Yusuf Kaya, *SPK, Türkiye*

ILKE Association for Science Culture and Education

ILKE Association for Science Culture and Education was founded in 2010 by people who founded many other charity and service institutions, for the purpose of extending opportunities in these areas. ILKE, together with its foundations, works in the areas of business ethics and entrepreneurship, academic studies and common education of religion and pioneers in developing the strategic aspects for these topics. In this context, ILKE becomes a centre that produces information, policies and strategies for the working areas of our foundations; that represents our foundations in public, and that develops corporate relations.

Scientific Studies Association (ILEM)

ILEM was founded in 2002 in order to raise qualified scientists, to reinterpret the scientific understanding based on the roots of Islamic civilization, and to create the necessary knowledge for a new order of life. Following the path of our scientific traditions for twelve years and endeavoring to build a new intellectual perspective, ILEM creates a new milieu by preparing the ground for the upbringing of young scientists and carries out scientific studies that seek solutions to the problems of whole humanity.

Turkish Entrepreneurship and Business Ethics Association (IGIAD)

IGIAD, which was founded in 2003, is the one and only non-governmental organization which is active in the area of business ethics and entrepreneurship. IGIAD spends all its energy to inform people for encouraging entrepreneurship and disseminating business ethics; and to create an ethical precision via its publications in the public and especially in the business world. IGIAD fills an important gap in the society by bringing forward the current ideas and statements in business ethics and disseminating the fair distribution of income.

Istanbul University Islamic Economics and Finance Department

Istanbul University Islamic Economics and Finance Department was founded in Istanbul University's Social Sciences Institute in Fall 2014-2015. The aim of the department is to contribute to the existing literature in Islamic Economics and Finance, to train experts and academics in the field, to answer the need of human resource working in the field and to raise public awareness about Islamic Economics and Finance. The department offers M.A. and Ph.D. programs. In addition it offers Islamic Economics Certificate for academics.

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği

İLKE pek çok hayır ve hizmet kuruluşunu kurmuş ve destek olmuş iradenin, bu alanlardaki çalışmalarını derinleştirmek amacıyla 2010 yılında kurduğu çatı bir kuruluştur. İLKE kurumlarıyla beraber iş ahlakı ve girişimcilik, akademik çalışmalar ve yaygın din eğitimi alanında faaliyet göstermekte ve bu konularda stratejik bakışı geliştiren öncü çalışmalar yapmaktadır. Bu çerçevede İLKE; çatısı altında bulunan kurumların çalışma alanlarında bilgi, politika ve strateji üreten, kamuoyunda temsilini sağlayan ve kurumsal ilişkileri geliştiren bir merkez işlevi üstlenmektedir.

İlmi Etüdler Derneği (İLEM)

İLEM, nitelikli ilim adamları yetiştirmek, ilmi anlayışı İslam medeniyetinin köklerinden hareketle yeniden yorumlamak ve yeni bir hayat nizamı için gerekli bilgi birikimi oluşturmak gayesiyle 2002 yılında kurulmuştur. On iki yıldır ilim geleneğimizin izlerini süren, yeni bir düşüncenin inşasının sancılarını yaşayan İLEM, genç ilim adamlarının yetişmesine zemin hazırlayarak muhit oluşturmakta ve tüm insanlığın sorunlarına çözüm arayan akademik çalışmalar yapmaktadır.

Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGİAD)

2003 yılında kurulan İGİAD, iş ahlakı ve girişimcilik alanlarında faaliyet gösteren ilk ve tek sivil toplum kuruluşudur. İGİAD, tüm enerjisini girişimciliğin teşvik edilmesi ve iş ahlakının yaygınlaştırılması hususunda bilgilendirme, eğitim ve yayın faaliyetleriyle toplumda özellikle de iş dünyasında ahlaki bir duyarlılık oluşturmak için sarf etmektedir. İGİAD, iş ahlakı alanında mevcut düşünce ve söylemi etkileyerek iş ahlakı düşüncesini ve iş dünyasında helâl kazancın adil bölüşümünü yaygınlaştırarak bu alanda önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

İstanbul Üniversitesi İslam İktisadı ve Finans Anabilim Dalı

İslam İktisadı ve Finansı alanında bilimsel çalışmalarla mevcut bilgi birikimine katkıda bulunmak, bu alanda uzman akademisyenler yetiştirmek, piyasaların bu konudaki yetişkin insan kaynağı ihtiyacına cevap vermek ve kamuoyunda İslam İktisadı ve finansına yönelik farkındalığı artırmak amacıyla İstanbul Üniversitesi bünyesinde İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı Programı 2014-2015 Güz döneminde açıldı. Anabilim Dalı bünyesinde Doktora, Tezli ve Tezsiz Yüksek Lisans Programları uygulanmaktadır. Ayrıca akademi ve finans dünyasına yönelik İslami Finans Sertifika programları da düzenlenmektedir.

İSLAM İKTİSADI VE FİNANS ANABİLİM DALI

2 NİSAN 2016 CUMARTESİ APRIL 2, 2016 SATURDAY

Kayıt Registration - 09:30-10:00

Açılış Opening - 10:00-10:30

Davut Şanver, İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği / *Association for Science Culture and Education (İLKE)*

Doç. Dr. Necmettin Kızılkaya, Düzenleme Kurulu Başkanı / *Head of Organization Committee*

Prof. Dr. Murteza Bedir, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı / *Dean, Istanbul University Faculty of Theology*

Prof. Dr. Mahmut Ak, İstanbul Üniversitesi Rektörü / *Rector, Istanbul University*

Panel - 10:30-12:00

“İslam İktisadi Perspektifinden Sosyal Adale” “Social Justice from the Perspective of Islamic Economics”

Prof. Dr. Halis Yunus Ersöz, İstanbul Üniversitesi / *Istanbul University*

Prof. Dr. Murteza Bedir, İstanbul Üniversitesi / *Istanbul University*

Prof. Dr. Nihat Erdoğan, Yıldız Teknik Üniversitesi / *Yıldız Technical University*

Prof. Dr. Mahmut Bilen, Sakarya Üniversitesi / *Sakarya University*

Öğle Arası - 12:00-13:30

I. OTURUM / SESSION - 13:30-15:00

Oturum Başkanı / *Chair*: Sabri Orman, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB), Türkiye

Tebliğ Paper: Toseef Azid & Osamah Hussain Al Rawashdeh, *Qassim University, Saudi Arabia*

Social Justice, Market, Society and Government: An Islamic Perspective

Müzakereci / *Discussant*: Fatih Savaşan, *Sakarya Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Valentino Cattelan, *University of Florence, Italy*

Human Freedom, Market Economy and Social Justice in Islam

Müzakereci / *Discussant*: Mehmet Saraç, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*

Çay-Kahve Arası - 15:00-15:30

II. OTURUM / SESSION - 15:30-17:00

Oturum Başkanı / *Chair*: Yusuf Alpaydın, *Marmara Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Dwi Retno Widiyanti, *Universitas Brawijaya, Indonesia*

Partial Equilibrium Analysis of Zakat

Müzakereci / *Discussant*: Abdullah Şahin, *İstanbul Şehir Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Salman Ahmed Shaikh & Qazi Masood Ahmad, *National University of Malaysia, Malaysia*

Estimation of Economy-wide Potential Zakat Collectible in OIC Countries for Funding Poverty Gap

Müzakereci / *Discussant*: Fatih Yardımçıoğlu, *Sakarya Üniversitesi, Türkiye*

Çay-Kahve Arası - 17:00-17:30

III. OTURUM / SESSION - 17:30-19:00

Oturum Başkanı / *Chair*: Servet Bayındır, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Hüsni Tekin, *Hazine Müsteşarlığı, Türkiye*

The Role of Waqfs in Promoting Social Justice

Müzakereci / *Discussant*: Ahmet Temel, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Ömer Faruk Tekdoğan, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye* & Mehmet Tarik Eraslan, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye*

How Social Aids Affect People's Willingness to Work: Developing a Social Aid Framework within the Context of Islam

Müzakereci / *Discussant*: Ahmet Gündoğdu, *International Islamic Trade Finance Corporation, Türkiye*

3 NİSAN 2016 PAZAR APRIL 3, 2016 SUNDAY

IV. OTURUM / SESSION - 09:30-11:00

Oturum Başkanı / Chair: Abdullah Kahraman, *Kocaeli Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Aimatul Yumna, *Padang State University, Indonesia*

Opportunities and Challenges of Productive Zakat as a Social Justice Mechanism: Case Study in Indonesia

Müzakereci / Discussant: Murat Taşdemir, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Selim Erbağcı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Türkiye

The Role of Zakat and Financial Inclusion for the Social Justice

Müzakereci / Discussant: Yusuf Kaya, *Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye*

Çay-Kahve Arası - 11:00-11:30

V OTURUM / SESSION - 11:30-13:00

Oturum Başkanı / Chair: Necdet Şensoy, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB), Türkiye

Tebliğ Paper: Khoutem Ben Jedidia, Higher Institute of Accounting and Business Administration (ISCAE), Tunisia

How Can Islamic Banks Achieve Social Justice?

Müzakereci / Discussant: Nurullah Gür, *İstanbul Medipol Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Ozan Maraşlı, *Ankara Üniversitesi, Türkiye*

Interest and Social Justice: Impact of Real Interest Rate on Income Inequality

Müzakereci / Discussant: Hafsa Orhan, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye*

Öğlen Arası - 13:00-14:00

VI OTURUM / SESSION - 14:00-15:30

Oturum Başkanı / Chair: Murat Şentürk, İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Tebliğ Paper: Gabriella de Chiara, *Second University of Naples, Italy*

The Establishment of Muslim Communities in Italy: Solidarity and Informal System in a Never Recognized Context

Müzakereci / Discussant: Fazıl Yozgat, *Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye*

Tebliğ Paper: Yulizar D. Sanrego, Tazkia University, Indonesia

Pursuing Social Justice through Islamic Micro-Takaful in the Informal Economy: Social Capital Matter

Müzakereci / Discussant: Nurettin Tüysüz, *İstanbul Üniversitesi, Türkiye*

KAPANIŞ OTURUMU / CLOSING SESSION - 15:30-16:00

Social Justice, Market, Society and Government: An Islamic Perspective

It is assumed in the conventional economic system that market can distribute the resources in an efficient way. However, in real terms it is not possible for the market mechanism to work in a properly manner due to its imperfections. In most of the cases market is unable to reduce the inequality and poverty in the society. On one hand policy makers are suggesting a strong and legal system for the just distribution of the resources whereas on the other side academicians are proposing a strong and moral society for achieving the social just. Most of them have the opinion that success of the system is dependent on the functioning of market under the umbrella of strong legal foundations of the state and a solid moral society.

It is generally assumed that social justice is mainly concerned with the redistribution of the resources. The question which is always in front of the experts is that whether social arrangements benefit the whole community or not? Do the laws and social understandings broadly benefit everyone or do they only work well for the wealthy and powerful? Which institutions works efficiently in the given social, cultural and religious environment, i.e., market, society or government.

Another issue is which is related to the government and society. The question is, whether strong society produces a strong government or vice versa. How these two pillars are working in a just society and how it is possible for them to create a just environment? How the members of the society are considering the rights of the deprived segment of the society? Is it possible for Market, Government and Society to promote the voluntary sector to fill the gap and how this voluntary sector is helpful for the achievement of the higher degree of social justice?

In this paper an effort will be made to reply the above mentioned questions under the umbrella of Islam. An appropriate model will be developed which will help us that how in the universal set of Islam, these three sub-sets (society, market and government) are working as a complementary set to each other. And how these three sub-sets are achieving the Pareto optimality. And it will be also discussed in this study that how the objective of public interest (*Maslaha*) can be achieved with the guidance of *Shariah*.

Paper will be organized as follow: First section presents the introduction. Section II discusses the theory of social justice in the conventional system. Section III discusses that how market, government and society are working in the conventional system, whereas section IV will presents a model which elaborates the complementarity of Society, Market and Government in the Islamic framework. Section V presents the conclusion and some policy suggestions.

Sosyal Adalet, Piyasa, Toplum ve Devlet: İslami Bir Perspektif

Geleneksel ekonomik sistemde piyasanın kaynaklarının verimli bir biçimde dağıtabildiği varsayılır. Ne var ki, piyasa mekanizmasının gerçekte barındırdığı kusurlar nedeniyle düzgünce işlev görebilmesi mümkün değildir. Piyasa çoğu durumda toplumdaki eşitsizliği ve yoksulluğu dindiremez. Siyasete yön veren insanlar bir yandan kaynakların adil bir biçimde dağıtılabilmesi için güçlü ve yasal bir sistem önerirken, öte yandan akademisyenler sosyal adaleti temin edebilmek için güçlü ve ahlaki bir toplum tasarlamaktadırlar. Birçoğuna göre, sistemin başarısı, yasal temelleri güçlü bir devlet ile ahlaki açıdan güçlü bir toplumun çatısı altında düzgünce işlev görebilen bir piyasaya bağlıdır.

Genellikle sosyal adaletin her şeyden evvel kaynakların yeniden dağıtımıyla ilgili bir mesele olduğu varsayılır. Uzmanlar sürekli olarak şu türden sorularla karşı karşıya kalırlar: Sosyal düzenlemeler toplumun tamamına fayda sağlamakta mıdır? Yasalar ve toplumla ilişkili olarak öne sürülen fikirler genel olarak herkesin menfaati düşünülerek mi oluşturulmuştur, yoksa bunlar yalnızca varlıklı ve güçlü bir kesimin işine mi yarar? Belirli bir toplumsal, kültürel ve dini çevrede hangi kurumlar verimli bir biçimde iş görmektedir? Piyasa mı, toplum mu, devlet mi?

Diğer bir mesele de devlet yönetimi ve toplumla ilişkilidir. Ya güçlü bir toplum güçlü bir devlet yönetimi meydana getirir ya da güçlü bir devlet yönetimi güçlü bir toplum meydana getirir. Bu iki unsur adil bir toplumda nasıl iş görmekte, bu unsurların adil bir ortam yaratabilmesi nasıl mümkün olabilmektedir? Toplum üyeleri, yoksul kesimlerin hakları konusunda neler düşünmektedir? Piyasanın, devlet yönetiminin ve toplumun zengin ile yoksul arasındaki farkı gönüllülük sektörünü destekleyerek kapatabilmesi mümkün müdür? Gönüllülük sektörü daha üst düzey bir sosyal adaletin yaratılabilmesinde ne kadar faydalıdır?

Bu makalede İslam'ın sunduğu çerçeveden yararlanılarak yukarıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır. İslam'ın evrensel değerleri çerçevesinde bu üç alt birimin (toplum, piyasa, devlet) birbirini tamamlayacak şekilde nasıl işlev gördüğünü ve Pareto etkinliğini nasıl yakalayabildiklerini anlayabilmemizi sağlayacak uygun bir model geliştirilecektir. Bunun yanı sıra, kamu yararının (Maslaha) İslam hukukunun rehberliğinde nasıl korunabileceği tartışılacaktır.

Makalenin düzeni şu şekildedir: İlk bölüm giriş bölümüdür. İkinci bölümde geleneksel sistemdeki sosyal adalet teorisi tartışılacaktır. Üçüncü bölümde piyasa, devlet yönetimi ve toplumun geleneksel sistem dahilinde nasıl işlev gördüğü tartışılacak, dördüncü bölümde ise toplum, piyasa ve devlet yönetiminin İslami bir çerçevede nasıl birbirini tamamlayacak şekilde işlev görebileceğini gösteren ayrıntılı bir model sunulacaktır. Beşinci bölüm tartışmadan çıkarılan sonuçları ve birtakım politika önerileri içermektedir.

Human Freedom, Market Economy and Social Justice in Islam

What is the role of human freedom in the Islamic conceptualization of the market? To which extent is the free market economy compatible with the notion of social justice in Islam? Which instruments can enhance wealth re-distribution in an Islamic economy?

This paper aims at providing a reply to these intertwined issues moving from an Islamic understanding of the role of contractual freedom in the market to consequent policy-making inputs in order to promote social justice according to Islamic values.

To this objective, the paper preliminarily highlights how the abstract and general conception of contractual freedom belonging to the Western “free market” (a freedom that is equally applicable to “all” as indistinguishable members of a generic species, equal before the “blind lady” of justice) is deprived of consistency in the logic of Islamic economy, where the rich and the powerful do not stand on a par with the poor and the weak, being the latter to be protected, and their disadvantage turned into an advantage in the light of *shari'ah*. In this sense, to the extent to which conventional free market separates an abstract notion of freedom from the real economic conditions of market actors, Islam, conversely, connects this reality (the *haqq* of God's creation) to the social dimension of the market by locating human freedom *within* the right Path of *shari'ah*.

Accordingly, moving from a descriptive to a normative approach, the paper will draw from this understanding of market freedom relevant inputs for the promotion of social justice in an Islamic economy.

In particular, in order to “commensurate” human freedom to the real economic conditions of market actors, the work will suggest that Islamic economic tools should be contextualized as much as possible within a community dimension where the market can foster a common enterprise of profit- and risk- sharing among all its participants. In this light, apart from the employ of *zakat* as a tool of poverty alleviation, appropriate instruments of financial inclusion will be mentioned, with regard to retail banking, micro-finance and project finance.

Furthermore, the paper will focus on the re-discovery of the *waqf* as an institution of Muslim economic tradition that could play today a primary role as a tool to connect the contemporary Islamic (global) *sukuk* market to the development of (local) responsible investments, hence fostering the “real” market freedom that belongs to Islam.

To conclude, the paper will raise final considerations on the current nature of the Islamic financial market, and its apparent distance from the community dimension of the market in Islam.

İslam'da Özgürlük, Pazar Ekonomisi ve Sosyal Adalet

Pazarın İslami bir çerçevede kavramsallaştırılmasında insan özgürlüğünün rolü nedir? Serbest pazar ekonomisi, İslam'daki sosyal adalet kavramı ile ne dereceye kadar yarışabilir? İslami bir ekonomik sistemde zenginliğin yeniden dağıtımını geliştirip güçlendirebilecek faktörler nelerdir?

Bu makalenin amacı bunun gibi birbirini derinden etkileyen soruları, pazar politikaları üretilirken uygulanacak İslami bir sözleşmeli özgürlük anlayışından yola çıkarak cevaplamaya çalışacaktır.

Bu amaca binaen bu makale öncelikle Batılı "serbest pazara" ait olan, soyut ve genel anlamıyla (bir türün tüm üyeleri için kayıtsız şartsız geçerli ve uygulanabilir, adaletin bağlı gözleri karşısında tam anlamıyla eşit bir özgürlüğe tekabül eden) sözleşmeli özgürlük kavramının, zengin ve güçlülerin yoksul ve fakirlerin üstüne basarak yükselmedikleri, dezavantajlı grupların korunduğu ve dezavantajlarının şeriat hükümleri ışığında birer avantaja dönüştürüldüğü İslam iktisadındaki tutarlılıktan ne derece yoksun olduğunu gösterecektir. Bu anlamda geleneksel serbest pazar, özgürlük kavramını serbest pazar aktörlerinin reel ekonomik durumundan kesin bir şekilde ayrı tutarken İslam, bu gerçekliği pazarın sosyal boyutları ile ilişkilendirir ve insan özgürlüğünü şeriat hükümleri üzerinden tanımlar.

Bu makale, bahsi geçen market özgürlüğü verileri üzerinden, tanımlayıcı bir yaklaşımdan normatif bir yaklaşıma doğru giderek İslami bir ekonomik sistemde sosyal adaletin tesisini açıklamaya çalışacaktır.

Bu çalışmada özellikle, insan özgürlüğünü pazar aktörlerinin reel ekonomik şartlarıyla dengeli bir biçimde "oranlayabilmek" için İslam iktisadi araçlarının, tüm katılımcıları arasında ortak bir kar ve risk girişimi oluşturulmasına zemin hazırlayan bir toplumsal boyut içerisinde kavramsallaştırılması gerektiğini ifade edecektir. Bu bağlamda zekatın yoksulluğun giderilmesinde bir araç olarak kullanılmasının yanı sıra, perakende bankacılık, mikrofinans ve proje finansı gibi uygun finansal ekten ve faktörlerin sürece dahilinden bahsedilecektir. Ayrıca bu makale Müslüman iktisadi geleneğinin önemli bir kurumu olan ve çağdaş İslami (global) *sukuk* pazarının yerel yatırımlarla gelişmesinde, bu yolla İslam'ın "reel" pazar özgürlüğünü güçlendirmesinde önemli bir bağlayıcı rol oynayabilecek olan vakıfların yeniden keşfine odaklanacaktır.

Bu makale İslami finans pazarının bugünkü durumu ve İslam'daki pazarın toplumsal boyutundan ne derece uzak olduğuna dair bir takım mülahazalar ve tartışmalar ile sonuçlandırılacaktır.

Partial Equilibrium Analysis of Zakat

The main discussion in this study is distribution as the root to be forwarded to another economic activity: the redistribution concept. The concept of redistribution has always been a debate in every microeconomics discussion. Purpose of this study is to discuss how the concept of Islam regulate distribution also redistribution of wealth, and how this concept break away the inefficiency of economic activity. This study begins with a discussion of the principles of ownership by promoting the concept of multi ownership. The principles include all the basis of human freedom master, possess, use, reproduce, distribute, and redistribute wealth. The redistribution of wealth is ruled in every parties of economic agent, as long as it is human. How the redistribution is ruled is investigated based on Islamic Law of Fiqh. Furthermore, this research is trying to examine how the concept of redistribution benefits the efficiency in economy. The literature on the concept of Islamic paradigm and the positive paradigm are managed to produce a comprehensive study. In the final conclusion, this study focused on the Islamic paradigm affirmation of distribution and redistribution benefits and its advantage for the improvement of efficient global economy scale.

18

How redistribution concept adjust efficiency, represented by equilibrium, in economy has been discussed for many years among academicians also policy makers. The study about effect of taxation and subsidy has been done in various approaches. Replication to that study, the main discussion in this research is trying to examine how *zakat* concept as one of Islamic redistribution, benefits the efficiency in economy. This study was conducted using simulation on supply and demand of product in partial equilibrium analysis research methods of the literature studies, both of textbooks and handbooks various studies. The simulation case applied on *zakat* implementation on *muzakky* and *mustahiq* adjusts new equilibrium of supply and demand, there a shift of quantity coordinate to right while price level kept constant. The literature on the concept of Islamic paradigm and the positive paradigm are managed to produce a comprehensive study. However we also discussed the effect of taxation and subsidy on partial equilibrium also simulated to get the comparison view. In the final conclusion, this study focused on affirmation of zakat redistribution concept benefits and its advantage for the improvement of efficiency of economy. These are the preliminary studies to make further research in equilibrium adjustment of many sectors of economy caused by implementation of *zakat*.

The conclusion is formed under releasing the last assumption of the optimal distribution in the first-best economy characteristics (perfect competition; increasing return to scale; perfect information; maximization behavior of well-behaved utility and production functions; complete market; *no distortionary taxation – zakat include*). *Zakat* mechanism will not lead inefficiency in economy, because the shifts of demand and supply curve result the larger amount of quantity of product in the same price level. Taxation and subsidy mechanism will lead inefficiency in economy, because the shifts of supply and demand curve result the smaller amount of quantity of product in the higher level of price.

Zekatın Kısmi Denge Analizi

Bu çalışmadaki temel tartışma, ekonomik bir aktivite olarak yeniden dağıtım kavramının temelini oluşturan dağıtım kavramıdır. Yeniden dağıtım kavramı mikroekonomiye dair her tartışmada başlıca gelen bir konu ve kavram olmuştur. Bu çalışmanın amacı İslam'da mal ve gelir dağıtımının ve yeniden dağıtımının nasıl tesis edildiğini tanımlamak ve bu kavramın iktisadi aktivitelerdeki etkinliğinden nasıl uzaklaştığını ifade etmektir. Bu çalışma öncelikle çoklu mülkiyet kavramını öne çıkararak mülkiyet ilkelerini tartışmaya açar. Bu ilkeler insan özgürlüğü, sahip olma, kullanma, yeniden üretme, dağıtma ve yeniden dağıtım gibi kavramları içinde barındırmaktadır. Gelirin yeniden dağıtılması hususu, söz konusu insan olduğu müddetçe iktisadi faaliyetin her alanında karşımıza çıkmaktadır. Yeniden dağıtımın nasıl uygulandığı ise İslam Fıkhı temelinde açıklanmıştır. Ayrıca, bu araştırma yeniden dağıtım kavramının iktisadi etkinliği ne derece katkıda bulunduğunu sorgulamaktadır. Kavram hakkındaki İslami ve İslam dışı literatür bir araya getirilerek derinlikli bir çalışma yapılması amaçlanmaktadır. Sonuç kısmında ise bu çalışma, dağıtım ve yeniden dağıtımın İslami literatürde hangi düzlemde olumlandığı, faydalarının neler olduğu ve global iktisat düzlemindeki gelişmelere hangi katkıları sağlayabileceği sorularını cevaplanmaktadır.

Yeniden dağıtım kavramının iktisatta denge olarak da nitelendirilebilecek etkinliği nasıl tesis ettiğine dair tartışmalar, akademik çevrelerde olduğu kadar politika üreticileri tarafından da çokça yapılmıştır. Vergilendirme ve devlet tahsisatının etkinliği birçok farklı yaklaşımdan ele alınmıştır. Bununla ilişkili olarak bu çalışmadaki temel sorun İslamın yeniden dağıtım ilkelerinden biri olarak zekatın iktisadi etkinliği nasıl katkıda bulunduğu sorusudur. Bu çalışmada ürün arz ve talebi üzerinden simülasyon tekniği ile kısmi denge analiz metotları ile kullanılmıştır. Ayrıca mevcut literatürden yararlanılmıştır. *Muzakky* ve *mustahiq* zekat uygulamaları üzerinde gerçekleştirilen simülasyon çalışması yeni bir arz ve talep dengesi oluşturmuş, bu yolla ücret düzeyi sabit kalırken mal miktarında niceliksel bir artış gözlemlenmiştir. İslami ve İslam dışı literatürdeki kavramlar ortak bir çalışma imkanı doğurmuştur. Aynı zamanda vergilendirme ve devlet tahsisatının da kısmi denge üzerindeki etkisi, karşılaştırmalı bir çalışma imkanı oluşturması adına bu çalışmaya dahil edilmiştir. Sonuç kısmında ise zekat dağıtım kavramının avantajları ve ekonomik etkinliğin artırılmasında sağlayacağı olumlu etkiler ele alınmıştır. Bu çalışmalar, zekat dağılımı üzerine faaliyet gösteren ekonomik sektörlerin denge analizlerine birer başlangıç temsil etmesi amacıyla yapılmaktadır.

Makalenin sonuç kısmı, optimum iktisadi temeller (rekabet, hacim artışı, bilgilendirme, düzenli kullanım ve üretim fonksiyonlarının artırılması, pazar, zekat da dahil olmak üzere yanlış dağıtım uygulamalarından kaçınılması) düzleminde en uygun dağıtım biçimlerine dair son bir değerlendirme içermektedir. Zekat mekanizması iktisatta etkinliği azaltmaz, çünkü arz ve talep eğrisindeki değişimler, aynı fiyat düzleminde daha fazla miktarda mal üretimi anlamına gelecektir. Vergilendirme ve devlet tahsisatı mekanizmaları ise iktisadi etkinliği azaltır, çünkü arz ve talep eğrisindeki değişimler daha yüksek fiyatlara daha az mal üretimi demektir.

Estimation of Economy-wide Potential Zakat Collectible in OIC Countries for Funding Poverty Gap

This study aims to estimate the potential *Zakat* collectible in the Muslim majority countries to combat poverty. It also strives to explain and show the impact of the institution of *Zakat* in affecting microeconomic choices like labor supply and entrepreneurial capital as well as the impact on macroeconomic aggregates.

In our estimation exercise, we find that *Zakat* to GDP ratio exceeds PGI-GDP ratio except in 3 countries with poverty line defined at \$1.25 a day. Only in Bangladesh, Mozambique and Nigeria, the *Zakat* to GDP ratio is less than PGI-GDP ratio with poverty line defined at \$1.25 a day. Mozambique is one of the members of OIC with very small proportion of Muslim population. We also discover that *Zakat* to GDP ratio exceeds PGI-GDP ratio except in 4 countries with poverty line defined at \$2.00 a day. Only in Bangladesh, Mozambique, Nigeria and Pakistan, the *Zakat* to GDP ratio is less than PGI-GDP ratio with poverty line defined at \$2.00 a day.

In our empirical analysis, we also show the comparison of *Zakat* to GDP ratio against poverty headcount ratio. According to our estimates, *Zakat* to GDP ratio exceeds PHCR-GDP ratio except in 5 countries with poverty line defined at \$1.25 a day. The countries in which *Zakat* to GDP ratio is less than PHCR-GDP ratio with poverty line defined at \$2.00 a day include Bangladesh, Mozambique, Nigeria, Pakistan and Tajikistan. We also find that *Zakat* to GDP ratio exceeds PHCR-GDP ratio except in 7 countries with poverty line defined at \$2.00 a day. The countries in which *Zakat* to GDP ratio is less than PHCR-GDP ratio with poverty line defined at \$2.00 a day include Bangladesh, Indonesia, Kyrgyz Republic, Mozambique, Nigeria, Pakistan and Tajikistan.

Through our mathematical exposition, we show that if a person keeps idle investible wealth, then *Zakat* will decumulate the idle wealth overtime. We also discuss that the leftover wealth after the lifetime will be distributed among the close relatives. This also systematically and permanently checks wealth concentration in each household across time and space at the most micro level possible.

On the macroeconomic front, proportional *Zakat* linked with income will act as an automatic stabilizer. If an economy is in disequilibrium and policies fail to immediately recover and boost incomes, wealth *Zakat* will enable the distributive allocation that works independently of the business cycles and will help in stabilizing the extremes of the business cycles. In this way, wealth *Zakat* will act as a permanent stabilizer.

We discuss that *Zakat* is an important tool for redistributing income and it can also increase aggregate spending. The redistribution from people with lower MPC to people with higher MPC will boost aggregate spending even with the same level of aggregate income.

Finally, we recommend certain steps at the policy and implementation level so that the institution of *Zakat* can be effectively utilized to contribute in poverty alleviation. We recommend that it is appropriate to disburse *Zakat* at the federal level. This way, the regional disparities can be reduced more effectively. To gain the trust and the confidence of people, it is vital to improve the governance and transparency. In this regard, we recommend that the *Zakat* collection and disbursement details shall be reported in a standard way periodically. We also highlight the importance of creating synergies between *Zakat* and other welfare programs. We also draw attention towards modifying the accounting standards to achieve transparent computation, assessment and collection. On improving administration, we emphasize the need to improve the capacity of public sector officials to scrutinize accounts for transparent and efficient *Zakat* assessment. Lastly, we also recommend to pool resources by transferring surplus *Zakat* funds from rich countries to poor countries with lower wealth bases so that poverty can be reduced quickly.

Yoksulluk Açığını Gidermek İçin İslam İşbirliği Teşkilatı Ülkelerinden Toplanabilecek Zekât Miktarı

Bu çalışma, yoksullukla mücadele için Müslümanların çoğunluğu oluşturduğu ülkelerden toplanabilecek zekâtlarla ilgili bir tahmin yürütmektir. Ayrıca, zekât müessesesinin işgücü arzı ve girişimci sermayesi gibi mikro ekonomik tercihler ve makroekonomik birikimler üzerindeki etkisini açıklamaya çalışmaktadır.

Çalışmalarımız sırasında yoksulluk sınırının günde 1,25 dolar olarak belirlendiği ülkelerin üçü hariç hepsinde zekatın gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYİH) oranının başlıca küresel göstergelerin (BKG) GSYİH'a oranından daha fazla olduğunu gördük. Yoksulluk sınırının günde 1,25 dolar olarak belirlendiği ülkelerden sadece Bangladeş, Mozambik ve Nijerya'da zekâtın GSYİH'a oranı BKG'nin GSYİH'a oranından daha düşük. Mozambik nüfusunun çok küçük bir bölümü Müslüman olan bir İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesidir. Ayrıca, yoksulluk sınırının günde 2 dolar olarak belirlendiği ülkelerin dördü hariç hepsinde zekâtın GSYİH'a oranının BKG'nin GSYİH'a oranından daha fazla olduğunu gördük. Yoksulluk sınırının günde 2 dolar olarak belirlendiği ülkelerden sadece Bangladeş, Mozambik, Nijerya ve Pakistan'da zekâtın GSYİH'a oranı BKG'nin GSYİH'a oranından daha düşüktür.

Deneyisel analizimizde ayrıca zekât ve GSYİH karşılaştırılmasının yoksulluk sınırına (PHCR) olan oranını da göstermekteyiz. Tahminlerimize göre, yoksulluk sınırının günde 1,25 dolar olarak belirlendiği ülkelerin beşi hariç hepsinde zekâtın GSYİH'a oranının PHCR'nin GSYİH'a oranından daha fazla. Bangladeş, Mozambik, Nijerya, Pakistan ve Tacikistan yoksulluk sınırının günde 2 dolar olduğu ve zekâtın GSYİH'a oranının PHCR'nin GSYİH'a oranından daha düşük olduğu ülkelerdir. Aynı zamanda, yoksulluk sınırının günde 2 dolar olarak belirlendiği ülkelerin yedisi hariç hepsinde zekât-GSYİH oranının PHCR-GSYİH oranından daha fazla olduğunu gördük. Bangladeş, Endonezya, Kırgızistan, Mozambik, Nijerya, Pakistan ve Tacikistan yoksulluk sınırının günde 4 dolar olduğu ve zekâtın GSYİH'a oranının PHCR'nin GSYİH'a oranından daha düşük olduğu ülkelerdir.

Matematiksel anlatımımızla bir bireyin yatırım yapılabilir servetini değerlendirmede, zekâtın zaman içinde atıl kalan serveti dağıttığını göstermekteyiz. Ayrıca, bir bireyin ölümünden sonra kalan servetinin yakın akrabaları arasında dağıtılmasını ele almaktayız. Bunun yanı sıra, servetin her bir hanede zaman ve mekâna göre mümkün olan en düşük seviyede nasıl toplandığını sistematik ve sürekli bir şekilde incelemekteyiz.

Makroekonomik açıdan bakıldığında, gelirle bağlantılı olan oransal zekât otomatik bir dengeleyici olarak hareket eder. Eğer bir ekonomi dengesizlik içindeyse ve politikalar gelirleri hızlı bir şekilde toplama ve iyileştirme konusunda başarısızsa, servet zekâtı iş çevrelerinden bağımsız çalışan pay tahsisini mümkün kılacak ve iş çevrelerindeki aşırılıkları dengelemeye yardımcı olacaktır. Bu şekilde servet zekâtı sürekli bir dengeleyici olarak hareket edecektir.

Zekâtın gelirin yeniden dağıtılmasında önemli bir araç olduğunu ve toplam harcamaları artırabileceğini düşünmekteyiz. Marjinal tüketim eğilimi (MPC) düşük olan insanlardan MPC'si yüksek olanlara yeniden dağıtım toplu harcamayı toplu gelir seviyesinde artıracaktır.

Sonuç olarak, zekât müessesesinin yoksulluğu hafifletme noktasında daha etkin kullanılabilmesi için politika ve uygulama düzeyinde atılacak bazı adımları tavsiye ediyoruz. Ayrıca, zekâtın federal düzeyde dağıtılmasının uygun olduğunu öneriyoruz. Böylece bölgesel farklılıklar daha etkin bir şekilde azaltılabilir. İnsanların güvenini kazanmak için yönetimi ve şeffaflığı geliştirmek elzemdir. Bu anlamda, zekât toplama ve dağıtımın detaylarının standart ve periyodik bir şekilde kaydedilmesini tavsiye ediyoruz. Aynı zamanda, zekat ve diğer refah programları arasında sinerji yaratmanın önemini vurguluyor ve şeffaf bir ölçümleme, değerlendirme ve toplama sağlayabilmek için hesaplama standartlarının değiştirilmesi gerektiğine dikkat çekiyoruz. Yönetimi iyileştirme konusunda ise, kamu kesimindeki görevlilerin şeffaf ve etkin bir zekât değerlendirmesi yapabilmek için hesapları inceleme kapasitesinin geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapıyoruz. Son olarak, yoksulluğun hızlı bir şekilde azaltılabilmesi için fazla zekât fonlarını zengin ülkelere fakir ülkelere transfer etme yoluyla kaynakların bir havuzda biriktirilmesini öneriyoruz.

The Role of Waqfs in Promoting Social Justice

Despite some partial improvement process in comparison with past, inequality and poverty are still one of the most significant concerns of economies in the world. Today, especially underdeveloped countries are suffering from poverty a lot. As of now, there are more than one billion people living in extreme poverty in the world. Therefore, the main goal of most of the international financial institutions such as UNDP, World Bank, Islamic Development Bank is to fight with extreme poverty. For instance, UNDP spends more than US\$1 billion every year to achieve the Millennium Development goals in term of poverty reduction. However, despite some aforementioned efforts by these kinds of institutions and economies, poverty and inequality still matter in the world. Accordingly, there seems that there is a need for new kind of institutions to fight for poverty and inequality both for those institutions and for the governments.

On the other hand, as non-profit institutions waqfs which are a kind of charitable endowments played an important role in reducing poverty and improving income distribution in Muslim countries especially in Ottoman Empire in the past. Even we may state that waqf system was one of the building stones of Ottoman economic life and social life in terms of social justice. Serving to the societies as mainly private foundations, waqfs have met various needs of poor such as health, education and financial needs in those times.

Accordingly, in this paper, we will analyze the role of waqfs in reducing poverty and inequality in a society by focusing on the era of Ottoman Empire since we think that the potential of waqfs in alleviating poverty and inequality is still untapped in today's world. Even if there exist numerous theoretical studies about waqfs in the literature, there seems that there is a lack regarding implementation issues of waqf in Muslim countries or Muslim society. For this reason, since the idea of waqf is as old as human being, in this paper, we will firstly assess the working structure of waqf system in Ottoman Empire and then try to find out its role in reducing poverty and inequality providing social justice in the societies. Finally, we are going to try if the waqf concept used in the past can be employed as a beneficial institution for reducing poverty and inequality in today not only in Muslim countries but also in non-Muslim countries.

Sosyal Adaletin Tesisinde Vakıfların Rolü

Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında gösterilen kısmi iyileşmeye rağmen eşitsizlik ve yoksulluk hala dünya ekonomilerinin en önemli problemlerini teşkil etmektedir. Bugün özellikle gelişmemiş ülkeler yoksullukla mücadele etmektedir. Şu an itibarıyla dünyada bir milyardan fazla insan aşırı yoksulluk altında yaşam mücadelesi vermektedir. O halde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP), Dünya Bankası, İslami Gelişim Bankası gibi finansal kurumların birincil amacı aşırı yoksullukla savaşımdır. Örneğin BMKP her yıl yoksullukla mücadele kapsamında Milenyum Gelişim amaçlarına ulaşabilmek için 1 milyar dolardan fazla harcama yapmaktadır. Ancak bu tür kurum ve ekonomilerin bir takım çabalarına rağmen yoksulluk ve eşitsizlik hala büyük problemlerden biridir. O halde hem bu tür kurumların hem de onları tekeli altında bulunduran hükümetlerin yoksulluk ve eşitsizlikle mücadele edebilmesi için yeni bir tür kuruma ihtiyaç olduğu ifade edilebilir.

Öte yandan vakıflar, kar amacı gütmeyen ve bağış odaklı kuruluşlar olarak, bilhassa Osmanlı Devletinde olmak üzere birçok Müslüman ülkede gelir dağılımını iyileştirmek ve yoksulluğu azaltmada çok önemli bir rol oynamışlardır. Sosyal adalet söz konusu olduğunda, vakıf sisteminin Osmanlı iktisadi ve sosyal hayatının mihenk taşlarından biri olduğunu söylememiz mümkündür. Toplumlara öncelikle özel kurumlar mahiyetinde hizmet veren vakıflar, o dönemlerde toplumun sağlık, eğitim ve finansal ihtiyaçlarını karşılamaktaydılar.

Bu bağlamda bu makalede Osmanlı Devletindeki örneklikten yola çıkarak bir toplumda yoksulluk ve eşitsizlikle mücadelede vakıfların rolü analiz edilecektir, çünkü bugünün dünyasında vakıfların yoksulluk ve eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik sahip oldukları potansiyel henüz hala keşfedilememiştir. Literatürde vakıflara dair birçok teorik çalışma var olmasına rağmen Müslüman ülkelerde ve toplumlarda vakıf ilkeleri ve uygulamalarına yönelik bir eksiklik olduğu aşikardır. Vakıf oluşturan düşünüş yapısı insanlık tarihi kadar eski olduğundan, bu makalede öncelikle Osmanlı Devletinde vakıf sisteminin işleyiş biçimi değerlendirilecek, daha sonra da yoksulluğun ve eşitsizliğin toplumda sosyal adaleti tesis etmek yoluyla yok edilmesinde vakıfların rolü tartışılacaktır. Son olarak geçmişte kullanıldığı şekliyle vakıf kavramının, bugünkü Müslüman toplumlarda ve hatta Müslüman olmayan toplumlarda da yoksulluk ve eşitsizlikle mücadelede faydalı bir kurum olarak işleyip işlemeyeceği sorgulanacaktır.

How Social Aids Affect People's Willingness to Work: Developing a Social Aid Framework within the Context of Islam

Social justice can be defined as to sustain social welfare by maintaining a balance in social life within a society in terms of life standards, income levels and opportunities. Governments commonly resort to social aid measures to maintain social justice as flexible and effective tools of policy implementations. The most effective way of reducing poverty is through creating jobs and increasing employment. In Turkey, poor people are generally less qualified and therefore are employed informally or they stay unemployed. Being poor and receiving social aid should be a temporary situation for employable people, as they can be employed in regular works and pulled away from poverty. Otherwise, they will get used to receiving social aids and become dependent to it, which would cause the transfer of poverty to next generations. There should be a balance between social aid and employment to reduce the dependency to social aid and decrease the amount of time on social aid dependency. Employment of these people would increase domestic production and foster economic development. A social aid framework needs to be developed by designing a balance between social aid and employment, so that people who prefer and are able to work without depending on social aid would not be discouraged to work and would not feel like they are facing social injustice.

24

Islam puts a great emphasis on social solidarity among the members of society and highlights key points to achieve social justice. In the past, Muslim societies explored various methods and established a range of social institutions with or without government involvement. In this paper, we will try to explore how social aids affect people's willingness to work and whether if they are useful for maintaining social justice. Within this context, we will describe social aid measures implemented in Turkey with some historical background and try to evaluate their contribution to social welfare. Furthermore we will examine the effects of these policies towards the preference of beneficiaries between work and leisure. We will conclude with some new policy implications for today's social policy makers to set up a better social aid framework in the light of Islamic doctrine and past experiences, especially the experiences of ancient Islamic civilizations.

Sosyal Yardım İnsanların Çalışma İsteğini Nasıl Etkiler: İslami Çerçeve de Bir Sosyal Yardımlaşma Düşüncesi Geliştirmek

Sosyal adalet bir toplumda hayat standartları, gelir seviyeleri ve fırsat eşitliği çerçevesinde bir denge sağlayarak sosyal refahın tesisi anlamına gelir. Hükümetler çoğunlukla sosyal adaleti sağlayabilmek için esnek ve etkili bir politika uygulama aracı olarak sosyal yardım önlemine başvururlar. Yoksulluğu azaltmanın en önemli yollarından bir tanesi iş üretme ve işvermenin artırılmasıdır. Türkiye’de yoksullar genellikle daha az nitelikli olduklarından ya gayriresmi bir şekilde çalışmakta ya da işsiz kalmaktadırlar. Yoksul olmak ve sosyal yardım alıyor olmak çalışabilir kimseler için geçici bir süreç olmalıdır çünkü bu kimseler düzenli işlerde çalıştırılmaya başlanabilir ve bu şekilde yoksulluktan kurtulabilirler. Aksi takdirde sosyal yardım almaya alışacaklar ve bir müddet sonra bağımlı hale geleceklerdir; bu da yoksulluğun bir sonraki nesillere aktarılması anlamına gelir. Sosyal yardım ve işverme arasında sosyal yardıma bağımlılığı azaltacak ve sosyal yardım bağımlılığına harcanacak vakti azaltacak bir denge kurulmalıdır. Bu insanlara iş verilmesi iç üretimin artmasına ve ekonominin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Sosyal yardım ve işverme arasında bir denge kurarak geliştirilecek bir sosyal yardım çerçevesine ihtiyaç vardır. Bu çerçeve yoluyla sosyal yardıma bağımlı kalmadan çalışmayı tercih eden ve isteyen kimseler çalışmaya teşvik edilecek ve sosyal adaletsizliğe uğramayacaklardır.

İslam, toplum üyeleri arasında sosyal dayanışmaya çok büyük önem atfeder ve sosyal adaleti tesis etme yolundaki anahtar noktaları gösterir. Geçmişte Müslüman toplumlar bunun birçok farklı yolunu bulmuş ve hükümet tarafından destekli ya da desteksiz birçok sosyal kurum ve kuruluş inşa etmişlerdir. Bu makalede sosyal yardımların insanların çalışma isteğini nasıl etkilediğini ve sosyal adaletin tesisinde faydalı olup olmadıkları sorusuna cevap aranacaktır. Ayrıca bu politikaların, iş ve boş zaman arasındaki boşluktan faydalanan kişiler üzerindeki etkileri de araştırılacaktır. Sonuç bölümünde İslami öğretiler ve geçmişteki tecrübelerden, bilhassa da eski Müslüman medeniyetlerden kalan mirasın ışığında daha iyi bir sosyal yardım çerçevesi oluşturabilmek adına bugünün politika üreticilerine bazı yeni politika önerileri sunulacaktır.

Opportunities and Challenges of Productive Zakat as a Social Justice Mechanism: Case Study in Indonesia

Productive zakat has been suggested as a better mechanism than “direct zakat funds” in reducing income inequality and increasing social justice. It enables the poor to generate income and use zakat funds for productive activities. This paper examines the practice of productive zakat, its opportunities and challenges in creating social justice.

The research methodology employs a case study approach. Three institutions were selected to represent the diversity of the zakat organizations in Indonesia: BAZNAS representing the government owned *zakat* institution, BMMI representing a private owned *zakat* organization and Baitul Maal Beringharjo representing the social unit of Islamic financial cooperatives. In this study, 270 respondents completed questionnaires and nine managers and staff were interviewed. Secondary data was obtained from the participating institutions’ reports, government publications and microfinance institutional data published by an independent microfinance consultant. The data was analyzed using both qualitative and quantitative methods, and employed a general inductive approach, descriptive analysis, and poverty analysis.

The first research question examined the extent to which productive zakat can provide a sustainable assistances. In this study, sustainability was defined as the ability of the institution to continuously provide services to its constituents. The study found that zakat organizations have adopted innovative strategies for fundraising and product development and managed to encourage institutions to be more accountable for achieving defined sustainability. In particular, the study findings suggest that local institutions have a greater ability to gain community support than national coverage institutions. Additionally, it found that institutions that are highly dependent on Islamic compulsory charity, known as *zakat*, face more challenges in relation to sharia compliance and public perception that may limit an institution’s operating budget, create a low rate of repayment, and hence reduce the institutions’ capacity to continuously deliver productive zakat to the society.

The second question examined the extent to which outreach was achieved, where ‘outreach’ is defined as the ability of the institution to effectively target the poor for inclusion in the program. The study found that productive zakat programs have been specifically designed to meet the needs of the poor as they have provided both financial and non-financial services to the clients. However, such programs failed to attract the participation of the poor and the poorer members of the society. The study findings suggest that ICBM clients are the vulnerable who live just above the national poverty line. This study argues that institutions’ inability to attract the participation of the poor may be caused by inadequate program promotional strategies, selection policies that unintentionally exclude the poor, and by particular cultural values related to a future orientation and patriarchy. These problems certainly limit the participation of the poor to the productive zakat.

Drawing on the findings generated in this study, the study argues that productive zakat programs in Indonesia are still finding their best way to deliver sustainable program to the society.

Challenges found are related to the complexity involved in addressing the sharia compliance of *zakat*. The study suggest that zakat institutions should play a role as a preparatory institution that builds the capacity of the poor to enhance their skills and confidence to increase poor participation to the program.

Bir Sosyal Adalet Mekanizması Olarak Üretken Zekatın Avantaj ve Dezavantajları: Endonezya'ya Dair Bir Alan Araştırması

Üretken zekatın sosyal adaletin güçlendirilmesi ve gelir eşitsizliği ile mücadelede “direkt zekat fonlarına” nazaran daha etkili bir mekanizma olduğu öne sürülmektedir. Bu mekanizma, yoksul kesimlerin kendi gelirlerini elde edebilmelerini ve zekat fonlarını üretmeye yönelik işlerde kullanabilmelerini mümkün kılmaktadır. Bu makale üretken zekat uygulamalarını, avantajlarını ve sosyal adaletin tesisinde ortaya çıkarması muhtemel problemleri tartışmaktadır.

Makalenin araştırma metodolojisi saha araştırmasına dayanmaktadır. Endonezya'daki zekat organizasyonlarının çeşitliliğini simgelemesi adına üç kurum seçilmiştir. Bunlar, devlet temelli bir zekat kurumu olan BAZNAS, tüzel kişilere ait bir zekat kurumu olan BMMI ve İslami finansal-sosyal işbirliği ünitelerini temsil eden Baitul Maal Beringharjo'dur. Bu çalışmada 270 kişiye anket uygulanmış, kurumlardan dokuz genel müdür ve çalışan da ankete dahil edilmiştir. İkincil bilgi kaynağı ise mezkur kurumların raporları, yasal yayınları ve bağımsız mikrofinans danışmanları tarafından yayınlanan kurumsal mikrofinans verileridir. Veriler hem niteliksel hem de niceliksel metotlarla incelenmiş ve bu incelemelerin genel çerçevesinde çıkarımsal, tanımsal ve yoksulluk analizleri kullanılmıştır.

İlk araştırma sorusu, üretken zekatın ne dereceye kadar sürdürülebilir bir fayda sağlayabileceği yönündedir. Bu aşamada sürdürülebilirlik, kurumun bileşenlerine sürekli servis ve hizmet sağlayabilme kapasitesi olarak tanımlanmıştır. Çalışmaya göre zekat organizasyonları fon bulma ve ürün geliştirmede yenilikçi stratejiler benimsemiş ve tanımlanan bu sürdürülebilirliği sağlamaya daha yatkın hale gelebilmek için kurumları teşvik etmeyi başarmıştır. Çalışmanın bulgularına göre yerel kurumlar toplum desteğini kazanmada ulusal düzlemde tanınmış büyük kurumlara göre daha etkililerdir. Ayrıca çalışma sonucunda, İslam literatüründe zekat olarak bilinen zorunlu bağış mekanizmasına bağlı olan kurumların, kurumun operasyon bütçesini kısıtlayan, düşük ücret ödenmesi sorununu ortaya çıkaran ve bu nedenle kurumun topluma sürekli bir biçimde üretken zekat sağlama kapasitesini kısıtlayan, şeriatı uygunluk ve kamuoyu düzleminde bazı problemlerle karşılaştığı ortaya çıkmıştır.

İkinci soru sosyal yardımın ne dereceye kadar gerçekleştirildiğini incelemiştir; burada ‘sosyal yardım’ kavramı bir kurumun yardım programında yoksul kesime etkili bir biçimde ulaşabilmesi anlamında kullanılmaktadır. Çalışmaya göre zekat programları hem maddi hem de maddi olmayan destekler sağlamaları bakımından yoksulların ihtiyaçlarını karşılamak üzerine dizayn edilmiştir. Ancak, bu programlar toplumun yoksul ve çok yoksul üyelerini içerisine dahil etmede planlandığı kadar başarılı olamamıştır. Örneğin çalışma bulgularına göre ICBM programına dahil olan kişiler tam olarak milli yoksulluk sınırında yaşamaktadırlar. Bu çalışma kurumların yoksul kesimi dahil etmedeki yetersizliğinin, programın tanıtım stratejilerinin gerektiği kadar geliştirilmemesi, yoksulları kasten görmezden gelen seçim politikaları ve gelecek oryantasyonu ve ataerkillik ile yakından ilişkisi olan kültürel değerlerin baskın gelmesine bağlı olabileceğini öne sürmektedir. Bu problemler yoksulların üretken zekat sürecine katılımını keskinleştirmektedir.

Bu saha çalışmasında ortaya çıkan bulgulara dayanarak, bu makale Endonezya'daki üretken zekat programlarının topluma en faydalı ve en sürdürülebilir hizmeti sağlama yolunda hala bir arayış içerisinde olduğunu ifade etmektedir. Karşılaşılan problemler zekatın şeriat bağlamının karmaşıklığı ile de yakından ilgilidir. Bu çalışma, zekat kurumlarının yoksulların kapasitelerini ve kendilerine güvenlerini artırma, bu yolla programlara daha etkili bir biçimde dahil olabilmelerinde katılımcı birer kurum vazifesi görmeleri gerektiğini öne sürmektedir.

The Role of Zakat and Financial Inclusion for the Social Justice

Ensuring social justice is one of the never-ending struggles of human history. I am of the opinion that, apart from the many others, Islamic economy can contribute to relief of this problem in two ways; Zakat and financial inclusion through Islamic microfinance that enables poor to create their own wealth.

According to a World Bank Policy Research Working Paper, improving access to finance can be achieved in Islamic economy through two approaches. The first is replicating traditional modes of inclusion such as micro-finance, MSME, and micro insurance. The second is through Islam's redistributive mechanisms such as *Zakah*. As known, according the Islamic rules, people who earn certain amount more than their needs should pay Zakat to the poor. In this context, Zakat is one of the effective tools that contribute the social justice.

On the other hand, there is more to do than meeting short term basic needs of poor people in community. Empowering them to have their own way to earn their living can be a lasting solution. A well-known Chinese proverb says that "Give a man a fish and you feed him for a day. Teach a man to fish and you feed him for a lifetime"

For this purpose, financial inclusion can be a remedy. In addition to benefits for overall economy, expanding financial inclusion has a social aspect as well. Thanks to financial inclusion, poor people can invest in their individual education or their own small business. Financial inclusion will support the most vulnerable part of societies like women, the young, or the urban population, most of whom do not have enough access to finance.

There are a substantial number of empirical studies that show how improvements in a country's financial system tend to expand economic opportunities and reduce persistent income inequality. Higher levels of financial development lead to declines in inequality. This evidence indicates that "access to credit markets increases parental investment in the education of their children and reduces the substitution of children out of schooling and into labor markets when adverse shocks reduce family income."

In my paper, I will deal with the effect of Zakat and financial inclusion to the social justice and ways to canalize Zakat funds to the Islamic financial institutions that aims to support poor who wants to gain financial freedom.

Zekât ve Finansal Katılımın Sosyal Adaletteki Rolü

Sosyal adaleti sağlamak insanlık tarihinin hiç bitmeyen mücadelelerinden biridir. Birçoğundan farklı olarak, İslam ekonomisinin bu problemin çözülmesine iki şekilde katkı sağlayabileceğini düşünüyorum: Zekât ve fakirlerin kendi servetini oluşturmasını sağlayan İslami mikro finans üzerinden finansal katılım.

Bir Dünya Bankası araştırmasına göre İslam ekonomisinde finansmana erişimin iyileştirilmesi iki şekilde başarılabilir. İlki mikro finans, MSME ve mikro sigorta gibi katılımın geleneksel modellerini kopyalamak, ikincisi ise İslam'ın zekat gibi serveti yeniden dağıtan mekanizmalarını kullanmak. Bilindiği gibi, İslam kurallarına göre ihtiyacı olandan belli bir miktar daha fazla kazananlar fakirlere zekât vermek durumundadır. Bu bağlamda, zekât sosyal adalete katkı sağlayan etkin araçlardan biridir.

Öte yandan, toplumda fakirlerin kısa süreli temel ihtiyaçlarını karşılamaktan öte yapılacak bir şey yoktur. Onları kendi yolunu tutturabilmeleri ve kendi hayatlarını kazanabilmeleri konusunda güçlendirmek sürekli bir çözüm olabilir. Ünlü bir Çin atasözü şöyle der, "Adama balık ver, bir günlüğüne karnını doyurursun; balık tutmayı öğret, yaşam boyu doyurursun."

Bu amaçla, finansal katılım bir çare olabilir. Ekonominin geneline olan katkılarının yanı sıra, finansal katılımı genişletmenin sosyal bir boyutu da vardır. Finansal katılım sayesinde fakir kişiler bireysel eğitimlerine veya kendi küçük işletmelerine yatırım yapabilir. Finansal katılım çoğu finansmana yeterli erişimi olmayan kadınlar, gençler ve şehir nüfusu gibi toplumun en korunmasız kesimlerini destekleyecektir.

Bir ülkenin finansal sistemindeki gelişmelerin ekonomik fırsatları artırma ve süregelen gelir eşitsizliğini azaltma konusundaki eğilimini gösteren çok sayıda deneysel çalışma bulunmaktadır. Yüksek düzeyde finansal gelişmeler eşitsizliği azaltmaya yardımcı olur. Bu kanıt "kredi piyasalarına erişimin ailelerin çocuklarının eğitimine yatırımını artırdığını ve ters şoklar aile gelirini azalttığı zaman çocukların okuldan alınıp iş piyasasına sürülmesini azalttığını" gösteriyor.

Çalışmamda zekâtın ve finansal katılımın sosyal adalet üzerindeki etkisini ve zekât fonlarının finansal özgürlük elde etmek isteyen fakirleri desteklemeyi amaçlayan İslami finansal kurumlara kanalize etmenin yollarını ele alacağım.

How Can Islamic Banks Achieve Social Justice?

Islamic economics is governed by Islamic law (*Sharia*) based on *Qur'an*, *Sunna* and jurisprudence (*Ijmaa*). It is based on a paradigm whose primary objective is the socio- economic justice (Chapra 1996). Islamic economics attempts to carry out justice and social welfare by individuals and organizations in a society where its members cooperate to reach *falah* (happiness).

Since Islamic finance is unsuitable for usury, debt rescheduling, speculative transfers, gambling or waste activities and other purely monetary activities, it is able to enhance justice, equitability and social well-being. In fact, social justice and particularly the elimination of extreme poverty are among priority areas of Islamic financing strategies (Khan and Khan, 2010). Islamic financial institutions can help to achieve the balance between allocative efficiency and distributional equity (Hassan and Chachi, 2005). Indeed, Islamic banking does not solely focus on profit maximization, but also on establishing distributive justice (Usmani 2002).

Furthermore, Islamic banking is more focused on mobilizing savings than on money creation. All financial transactions should systematically be linked to tangible assets. So, Islamic banking is accordingly in the service of the real economy. However, in the conventional systems, financial liberalization causes financial instability and crisis leading to high costs responsible for slowing down economic development (Guillaumont Jeanneney and Kpodar, 2004). Cecchetti and Kharroubi (2015) assert that financial booms are not growth- enhancing since the financial sector competes with the rest of the economy for resources and drains them from the real economy. Moreover, in conventional economy, a minimum level of financial development is a necessary precondition for achieving reduction in income inequality. In others words, the initial stage of financial development would hurt the poor more and exacerbate income inequality. However, the second or even third stage of development would decrease inequality (Greenwood and Jovanovic, 1990).

So, the aim of this paper is to specify principles and mechanisms of social justice in Islamic banking finance and to discuss whether the Islamic banking activity has reached these targets of social justice.

The rest of this paper is organized as follows: the first section presents the principles of Islamic banking that convey social justice. The second section discusses the mechanisms through which the Islamic bank financing can achieve the social equity. The third section analyses whether Islamic bank has reaches its goals. Section 4 finally offers some conclusions and policy recommendations.

İslami Bankalar Sosyal Adaletin Tesisinde Nasıl Bir Rol Oynayabilir?

İslam iktisadı Kuran, sünnet ve icma çerçevesinde şekillenen İslam hukukuna (şeriat) dayanmaktadır. Bu hukukun öncelikli dayanak noktası sosyo-ekonomik adaleti sağlamaktır (Chapra 1996). İslam iktisadi adalet ve sosyal refahı, tüm üyelerinin felaha erişmek için ortak çaba gösterdiği bir toplumda kişiler ve kurumlar eliyle tesis etmeyi amaçlar.

İslami finans faiz, borç ertelenmesi, borsa transferleri, kumar ve benzeri diğer parasal uygulamalara kapalı olduğundan ötürü adalet, eşitlik ve sosyal refahı sağlamak hususunda nispeten daha uygun bir alan niteliğindedir. Aslında sosyal adalet ve özellikle aşırı yoksulluğun azaltılması İslami finans stratejilerinin birinci öncelik alanlarıdır (Khan and Khan, 2010). İslami finans kurumları dağıtım etkinliği ve dağılımsal eşitlik arasındaki dengeyi sağlamaya yardımcı olabilirler (Hassan and Chachi, 2005). İslami bankacılık sadece kar maksimizasyonuna odaklanmamakta, aynı zamanda dağılımsal adaleti kurmada da yardımcı bir faktör görevi görmektedir (Usmani 2002).

İslami bankacılık para yaratmadan ziyade yatırımlara akışkanlık kazandırmaya odaklanmaktadır. Tüm finansal aktiviteler sistematik olarak somut temeller üzerinden işlemelidir. O halde İslami bankacılığın pazar ekonomisine hizmet ettiği ifade edilebilir. Ancak geleneksel sistemlerde iktisadi özgürleşme finansal istikrarsızlığa ve iktisadi büyümeyi yavaşlatan bir krizin ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Guillaumont Jeanneney and Kpodar, 2004). Cecchetti and Kharroubi'ye (2015) göre finansal patlamalar büyük ölçekte ekonominin gelişmesine yol açmaz, çünkü finans sektörü ekonominin geri kalan kısmıyla kaynaklar için mücadele etmekte ve bu kaynakları pazar ekonomisinden çekmektedir. Ayrıca geleneksel ekonomide gelir eşitsizliğini azaltmanın birinci ve gerekli ön şartı belirli bir düzeyde finansal büyümenin sağlanmış olmasıdır. Diğer bir ifadeyle finansal büyümenin ilk aşamaları yoksulları daha ağır etkileyecek ve gelir eşitsizliğini artıracaktır. Ancak ikinci ve hatta üçüncü büyüme aşamaları bu eşitsizliği azaltacaktır (Greenwood and Jovanovic, 1990).

O halde bu makalenin amacı İslami bankacılık ve finans alanında sosyal adalet mekanizmalarını ve ilkelerini belirtmek ve akabinde İslami bankacılık aktivitelerinin belirledikleri sosyal adalet hedeflerine ulaşıp ulaşmadığını tartışmaktır. Makalede öncelikle İslami bankacılığın sosyal adaleti ögütleyen ilkeleri sunulmakta, ikincil olarak İslami bir bankanın sosyal eşitliği sağlamada hangi mekanizmaları kullandığı detaylandırılmaktadır. Daha sonra İslami bankaların belirledikleri hedeflere ulaşıp ulaşmadığı sorusu mevcut durumdan yola çıkarak tartışılmaktadır. Sonuç kısmında ise bazı çözüm ve politika önerileri sunulmaktadır.

Interest and Social Justice: Impact of Real Interest Rate on Income Inequality

Income inequality is a well-known phenomenon which arises when there is an unequal distribution of assets, income and wealth among society. The unequal distribution of income, generally, leads to the division of society, as the bottom of the society suffers from this division, while the top of the society reaps the benefits of it. It makes the poor more vulnerable financially as they have to undertake the burden of the results of it. It varies between societies, different time periods, economic systems. So, when measuring income inequality all the factors should be taken into consideration ranging from demographic and political factors to macroeconomic and cultural factors and even the development level of the country.

In addition, Islamic teachings greatly emphasize that an unjust income distribution, widening income gaps and concentration of wealth in some certain hands of interest groups are in strong conflict with the message of Quran and Sunnah. So, distributive justice is one of the crucial objectives of an Islamic economy that it should be established and achieved in all states of the economy. Moreover, the emphasis on the prohibition of interest/usury also acquires the attention. From this point of view, the relationship between interest rate and income inequality is desired to be known and questioned. As there should not be any meaningful relationship, investigating the existence of such relationship will be also valuable for literature. This study, in that sense, constitutes the first study prepared for filling such a gap in income inequality literature.

This study has been prepared as an econometric study which investigates the impact of real interest rate on income inequality. As a part of the methodology of this study, a regression model is used. In terms of metrics Gini coefficient and Palma ratio has been used to explain income inequality, as for real interest rate 5-year lagged real interest rate data used. Also there are other explanatory variables used in this study such as, GDP Growth Rate, Rural population, Trade Openness, Secondary School Enrollment Rate, Agriculture Sector Value Added, Size of the Shadow Economies and Price Level of Investment. These variables are, in general, more common to be an explanatory variable when the common features of the various countries across the world taken into consideration.

The collected data consist of a balanced panel covering 77 countries across the world with yearly observations from 2004 - 2011. The panel comprises 362 country-year observations across 12 numeric variables, when the missing values are excluded. The data are divided into eight different groups in order to conduct a more detailed analysis and to reach more accurate conclusions. These eight groups comprise World, OIC countries, regional groups—Asia, Sub-Saharan Africa, MENA, Central and Latin America—and Developing Countries and Developed Countries. In terms of the characteristics of the sample for chosen countries the most of them are developing ones as 67 of the 77 countries are developing countries and remaining 10 are developed countries, considering the development classification of United Nation's Human Development Index.

Briefly, in this paper, the relationship between interest and income inequality has been researched through real interest rate. In this study, different country groups have been striven to analyze to get a comprehensive results.

Faiz ve Sosyal Adalet: Faiz Oranlarının Gelir Eşitsizliği Üzerindeki Etkisi

Gelir eşitsizliği bir toplumda kaynak, gelir ve zenginlikler eşitsiz bir şekilde dağıldığında ortaya çıkan bir durumdur. Genel olarak gelirin eşitsiz dağılımı toplumun bölünmesine neden olurken; toplumun en dibinde kalan kesimler bundan olumsuz etkilenir, en tepedeki sınıf ise en yüksek düzeyde fayda sağlar. Yoksulları finansal anlamda daha da güçsüzleştirir ve sonuçlarına katlanmak zorunda bırakır. Bu kavram ayrıca toplumdaki farklı dönem ve ekonomik sistemler çerçevesinde bir takım farklılıklar gösterir. Gelir eşitsizliğini ölçerken demografik ve siyasi, makroekonomik ve kültürel etkenler ile ülkenin gelişim seviyesi de dahil olmak üzere tüm bu faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

Bununla beraber İslami öğretiler, gelir boşluklarını derinleştirme ve zenginliğin belirli bir kesimin elinde toplanması sonuçlarından ötürü adaletsiz bir gelir dağılımının Kuran ve sünnetin mesajıyla bire bir çelişki içerisinde olduğunu vurgular. O halde dağılımsal adaletin, İslam iktisadının tüm iktisadi faaliyetlerde kurulması ve işlenmesi gereken hayati bir ilkesi olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu noktada faizin yasaklanması da dikkate değerdir. Bu açıdan faiz oranı ve gelir eşitsizliği arasındaki ilişkinin tanımlanması ve sorgulanması gerekmektedir. Kaydadeğer bir ilişki var olmasa bile, bu tür bir ilişkinin tartışmaya açılması da literatüre zenginlik katacaktır. Bu anlamda bu araştırma, gelir eşitsizliği literatüründeki bu boşluğu doldurması açısından bir ilki teşkil etmektedir.

Bu makale reel faiz oranının gelir eşitsizliğine etkisini araştıran ekonometrik bir çalışma olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın metodolojisinin bir parçasında regresyon modeli kullanılmıştır. Ölçü olarak Gini katsayısı ve Palma oranı gelir eşitsizliğini açıklamada kullanılmış, reel faiz oranında ise 5 yıl gecikmeli reel faiz oranı verileri kullanılmıştır. Ayrıca bu çalışmada kullanılan diğer değişkenler şu şekildedir: GSYH Büyüme Oranı, Kırsal Kesim Nüfusu, Ticaret Açıklık Endeksi, Ortaokul Okuma Oranı, Tarım Sektörü Değer Endeksi, Gölge Ekonomilerinin Boyutu ve Yatırım Fiyat Seviyesi. Bu değişkenler tüm dünya çapında birçok farklı ülkenin ortak özellikleri söz konusu olduğunda daha açıklayıcı bir rol oynayabilirler.

Elde edilen veriler tüm dünya genelinde 77 ülkede 2004 - 2011 yılları arasında yapılan yıllık gözlemler neticesinde elde edilmiştir. Bu veri paneli, kayıp değerler sayılmadığında 12 nümerik değişken üzerinden 362 (yıl başına) ülke gözleminden oluşmaktadır. Veriler daha detaylı bir analiz yürütebilmek ve daha kesin sonuçlara ulaşabilmek için sekiz farklı gruba ayrılmıştır. Bu sekiz grupta Dünya, İslam İşbirliği Teşkilatı üyeleri, Asya, Sahra-altı Afrika, MENA, Orta ve Latin Amerika gibi bölgesel gruplar, Gelişmekte Olan ve Gelişmiş Ülkeler bulunmaktadır. Seçilen ülkelerdeki örneklemde birçoğunun gelişmekte olan ülkeler olduğu görülmüştür (çünkü Birleşmiş Milletlerin İnsan Gelişim Endeksindeki gelişim sınıflandırmasını düşünürsek 77 ülkenin 67'si gelişmektedir, yalnızca geri kalan 10 tanesi gelişmiş ülkedir).

Kısaca bu makalede faiz ve gelir eşitsizliği reel faiz oranı üzerinden incelenecektir. Bu çalışmada farklı ülke grupları bütünlüklü bir sonuç alabilmek için birlikte analiz edilecektir.

Legal Tools of Solidarity and Informal Financial System in Migrant Muslim Communities: Comparative Legal Study in Italy and in Spain

The main aim of this research will be to find out how the economic and social cooperation and the financial services, that are given from and to communities, works related with the European integrations politics.

On theoretical perspective, the research consist in justifying the difficult adaptation of Islamic countries law to the European Union law, so a lot of communities, preserving their traditions, try to avoid the national laws of the landing country and to keep on the kind of solidarity that characterizes Muslim religion.

We wonder through for what legal tools migrants in Europe setting the solidarity and the economic growth in their communities and what legal tools the Islamic communities use under an informal aspect of financial services.

We have to consider that the study of informal finance is different from the formal one for its atypical character regards to legal regulation and achieves in solidarity of fundraising and access to credit distinguishing the different associative structure by mutual structures or the simple moneylender. For this reason any association structure or individual is configured in a different internal system, depending on the origin area of the respective entities and according to the socio-economic aspects of the territories over which they settle.

In fact in these association structure, muslims community organized their life through solidarity form (*al tabarru*), like zakat, saddaqa and takaful. Like we know typical donating under the context of saddaqa with a *charitable purpose* is hubus o waqf. The aim of this research is to study if there are association informally established as waqf and how the elements of waqf institution should be adapt in italian and spanish law considered both their foundations and fiscal law.

Göçmen Müslüman Topluluklarda Dayanışmanın Hukuki Araçları ve İnfornel Finansal Sistem: İtalya ve İspanya Özelinde bir Mukayeseli Hukuk İncelemesi

Bu araştırmanın temel amacı toplumlara sağlanan iktisadi servis ve sosyal-iktisadi yardımlaşmanın Avrupa entegrasyon politikaları ile ne derece uyumlu bir şekilde işlediği sorusunun cevabını bulmaktır. Teorik düzlemde bu araştırma Müslüman ülkelerdeki hukukun Avrupa Birliği hukukuna zoraki adaptasyonunun açıklanmasına dayanmaktadır. Bu yolla birçok toplum kendi geleneklerini koruyarak konuk buldukları ülkenin ulusal hukukunun çerçevesi içerisine hapsolmaktan bir anlamda kaçınmakta ve İslam dinini karakterize eden bir dayanışma hukukunu sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu bağlamda bu çalışma, Avrupa'daki göçmenlerin kendi toplumlarındaki dayanışmayı ve ekonomik büyümeyi tesis ederken ve finansal servislerden faydalanırken yürüttükleri gayriresmi politikalarda hangi yasal araçları kullandıklarını ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Bu noktada gayriresmi iktisadın alanına giren hususların resmi iktisattan farklı olduğunu göz önünde bulundurmak elzemdir; çünkü yasal süreçlerin sıradışı bir şekilde yürütülmesini sağlarken bir yandan da bağışların dayanışma içerisinde toplanmasına zemin hazırlar. Ayrıca ortaklaşa yapılar ve mal sahipleri yoluyla farklı ilişki biçimlerine alan açılmasını sağlar. Bu nedenle herhangi bir ilişki biçimi ya da birey farklı bir iç sistemle yapılandırılmakta, bu sistemlerin oluşumunda başlıca faktörler ise mezkur grupların kökensel niteliği ve yerleştikleri bölgenin sosyo-ekonomik boyutları olmaktadır.

Esasen bu tür bir ilişki yapısında Müslüman topluluklar hayatlarını zekat, sadaka ve tekaful gibi bir dayanışma formu (*al tabarru*) üzerinden kurmaktadır. Bilindiği üzere hayırsever bir niyetle sadaka verme şeklindeki tipik bağış biçimi bu dayanışma anlayışının önemli bir parçası olan vakıfların temel özelliklerinden biridir. Bu araştırmanın hedefi ise gayriresmi bir şekilde ve vakıf adıyla kurulan birliklerin var olup olmadığına bakmak ve İtalyan ve İspanyol hukuk temelleri ve bilhassa maliye hukuku göz önünde bulundurulduğunda bu kurumların İtalyan ve İspanyol hukukuna ne derece uygun olduğunu sorgulamaktır.

Pursuing Social Justice through Islamic Micro-Takaful in the Informal Economy: Social Capital Matter

36

International Labour Organization (ILO) first coined the term “informal sector” to describe the economic activities being carried out by the working poor who were not recognized, regulated or protected by the public authorities. In other words, informal economy is defined as a condition where business practices are dominated by low-income rural households’ which are excluded with several classic reasons of the financial industry-based services market. It does not only happen in the context of financial services, but also associated with insurance facilities. Although theoretically several risk mitigation strategies exist, both at the national or local levels, to help the low-income households cope with some shocks, in practice the majority of the poor around the world have to rely exclusively on their own expenses to finance catastrophic expenditures, as many governments have failed to establish any formal protection mechanism and social safety net. The injustice condition is indicated as rural low-income households’ does not have a chance to get decent financial protection. Though the risk of death, illness, accidents, fires, and other disasters would come to anyone, regardless of rich or poor. So not only the rich people who need insurance program, but the poor are so desperately need. Islamic micro-takaful with its Community-Based Insurance (CBI) is an emerging concept for providing financial protection, particularly for credit life and credit disability against the cost of illness, accidents, fires, and improving access to quality health services for low-income rural households who are excluded from formal insurance (*takaful*). However, the success of CBI revolves around the existence of social capital in the community. The existence of social capital is critically matter for the Islamic micro- takaful provider since using ‘*aqd tabarru’* as their mode of transaction among community members. It might allow individuals to cope with the imperfections of a given socio- economic system (state or market dominated). Therefore, this has led researchers to explore the impact of CBI on the well-being of the low-income households’ in rural areas, especially as it relates to the issue of social capital. The overall objective of this paper is to review recent practice of BMT (*Baitul Mal Wattamwil*) Union of Indonesia as Islamic micro-takaful provider that address the link between CBI and social capital so that pursuing social justice for the community members. Hence, the focus of the research presented in this paper is the analysis of Islamic micro-takaful with its Community-Based Insurance (CBI) scheme as an instrument to increase resilience and reduce vulnerability and risk in the face of some risks related financial shocks. The work is focused on the following elements of the risk resilience strategy framework: first, trust is an aspect of social capital that could be classified within the network strategy; second, CBI with ‘*aqd tabarru’* scheme is a type of product for mitigating credit life, credit disability and health financing risks; and thirdly the willingness or decision of community to enroll can be classified as a behavior strategy. To address research question, the research employs qualitative data that focused on existing literature on the subject, as well as an analysis of 151 Islamic Microfinance institutions with approximately 1200 potential beneficiaries under BMT (*Baitul Mal Wattamwil*) Union of Indonesia.

İslami Mikro-Tekâfül Yöntemiyle Gayri Resmî Ekonomide Sosyal Adalet Arayışları: Sosyal Sermaye Meselesi

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) "gayri resmî sektör" terimini ilk olarak kamu yetkili makamlarınca tanınmayan, belirli bir düzenlemeye dahil edilmeyen ya da korunmayan yoksul çalışanların yürüttükleri ekonomik faaliyetleri tanımlamak amacıyla oluşturmuştur. Diğer bir deyişle, gayri resmî ekonomi, klasik birtakım nedenlerle finansal sanayiye dayalı hizmet piyasalarından dışlanmış kırsaldaki düşük gelirli hanelerin belirli iş uygulamalarında çoğunlukta olması durumuna işaret etmektedir. Gayri resmî sektör yalnızca finansal hizmet piyasaları bağlamında ortaya çıkmaz; bu meselenin sigorta araçlarıyla da ilişkisi vardır. Düşük gelirli haneleri kimi şoklardan koruyabilmek için hem ulusal hem de yerel düzeylerde uygulanabilecek teorik birtakım risk azaltma stratejileri var olsa da, pratikte dünya genelindeki yoksul halkların büyük çoğunluğu ciddi boyutlardaki giderlerin altından kalkabilmek için yalnızca kendi harcamalarına güvenmek zorunda kalmaktadır, zira hükümetlerin çoğu resmî bir koruma mekanizması ve sosyal güvenlik ağı oluşturabilmede başarısız olmuştur. Kırsaldaki düşük gelirli hanelerin doğru düzgün bir finansal koruma elde edebilme şansı yakalayamaması, adaletsiz bir durum ortaya çıkarmaktadır. Hem zenginler hem yoksullar ölüm, hastalık, kaza, yangın gibi tehlikelere ya da diğer felaketlere aynı ölçüde maruz kalabilmektedir. Dolayısıyla yalnızca zenginler değil, yoksullar da sigorta programlarına ciddi anlamda ihtiyaç duyarlar. Toplum Temelli Sigorta (CBI) niteliğine sahip olan İslami mikro-tekâfül yöntemi hastalık, kaza ve yangın maliyetleri karşısında özellikle kredi yaşam sigortası ve kredi sakatlık sigortası gibi sigorta türleriyle finansal koruma sağlayan ve resmî sigorta olanaklarından (tekâfül) dışlanmış kırsaldaki düşük gelirli hanelerin kaliteli sağlık hizmetlerine erişimlerini arttıran yeni bir yöntemdir. Ne var ki, Toplum Temelli Sigorta'nın başarısı, toplumda sosyal sermayenin var olmasına bağlıdır. Sosyal sermaye varlığı, İslami mikro-tekâfül sağlayıcısı için özellikle mühim bir meseledir, zira söz konusu sağlayıcılar toplum üyeleri arasındaki işlemleri "ağd tabarru" yöntemiyle gerçekleştirmektedirler. Bu yöntem, bireylerin (devletin ya da piyasanın egemen olduğu) verili bir sosyo-ekonomik sistemin kusurlarıyla başa çıkabilmelerini sağlayabilir. Bu durum, araştırmacıları Toplum Temelli Sigorta'nın kırsaldaki düşük gelirli ailelerin refahı üzerindeki etkisini ve meselenin sosyal sermayeyle olan ilişkisini araştırmaya sevk etmiştir. Bu makaledeki genel amacımız, İslami bir mikro-tekâfül sağlayıcısı olan ve Toplum Temelli Sigorta ile sosyal sermaye arasındaki bağa temas ederek toplum üyeleri için sosyal adalet arayışına giren Endonezya BMT (Baitul Mal Wattamwil) Birliği'nin son faaliyetlerini incelemektir. Bu itibarla, Toplum Temelli Sigorta yapısına sahip İslami mikro-tekâfül yönteminin finansal şoklarla ilişkili birtakım riskler karşısında ortaya çıkabilecek zafiyeti azaltıp direnci arttırabilecek bir araç olarak incelenmesi araştırmamızın odak noktasını oluşturmaktadır. Çalışmamız, riskler karşısındaki direnci arttırmak için geliştirilmiş söz konusu stratejinin şu unsurlarına değinecektir: birincisi, güven sosyal sermayenin boyutlarından biridir ve iletişim ağı stratejileri arasında sınıflandırılabilir; ikincisi, "ağd tabarru" planına sahip Toplum Temelli Sigorta, kredi yaşam, kredi sakatlık ve sağlık finansmanına ilişkin riskleri hafifletmek için üretilmiş bir sigorta biçimidir; üçüncüsü, toplumun bu sigortaya dahil olma konusundaki isteği ya da kararı bir davranış stratejisi olarak sınıflandırılabilir. Araştırma sorumuza yanıt bulabilmek amacıyla, konuyla ilişkili halihazırdaki literatüre odaklanarak elde ettiğimiz nitel verilerin yanı sıra, Endonezya BMT Birliği altında faaliyet gösteren yaklaşık 1200 potansiyel faydalanıcıdan oluşan 151 İslami mikrofinans kurumuyla ilişkili olarak yürüttüğümüz analizden faydalandık.

islamiceconomy.org • iew@islamiceconomy.org • +902165326370

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KONGRE VE KÜLTÜR MERKEZİ
islamiceconomy.org • iew@islamiceconomy.org • +90 216 532 6370